

... röportaj

EMO'nun İlericiler Tarafından Yönetilmeye Başlaması Öyle Kolaylıkla Gerçekleşmedi...

Elektrik Mühendisliği Dergisi'nin 1970'li yıllarındaki sayılarında büyük emeği olan, EMO İstanbul Şubesi Kurucu Heyeti Üyesi, "Hep Aranızda Olacağım" isimli kitabı üçüncü baskısını yapan, EMO Ankara Şubesi Kütüphanesi'ne ismini veren değerli üyemiz, büyüğümüz, hocamız Güney Gönenç'le Onursal Başkanımız Ahmet Altay Varol görüştü...

AHMET ALTAY VAROL- Hocam merhaba, EMO Ankara Şubesi Haber Bülteni için geçmişten bir hatıra bırakmak, tarihe bir iz düşmek için yaptığımız bu söyleşiye katıldığınız için öncelikle çok teşekkür ederiz. Bize kısaca kendinizi tanıtır mısınız?

GÜNEY GÖNENÇ- İstanbul Teknik Üniversitesi'nden 1955 yılında mezun oldum. O zaman, kamuda çalışmak için Odaya üye olmak zaten gerekliydi. Odaya en eski üyelerinden biri oluyorum bu şekilde. Sicil numaram 718.

AHMET ALTAY VAROL- EMO İstanbul Şubesi'nin kuruluş çalışmalarında büyük emeğiniz olduğunu biliyoruz. Ve sonrasında EMO Yayın Kurulu'nda... Bize o dönemin Oda kurullarını, çalışma koşullarını ve dönemin Türkiye'sini biraz anlatabilir misiniz?

GÜNEY GÖNENÇ- Elektrik Mühendisleri Odası'nın İstanbul Şubesi 1961'de kuruldu. Ben de kurucu Yönetim Kurulu Üyesiyim. Sonra Ankara'ya, Orta Doğu'ya gelince, 1962'de EMO Merkez Yönetim Kurulu Üyesi oldum. 1963'te Yayın Kurulu Üyesi oldum, 1964'te Yazı İşleri Müdürü oldum. Odaya yönelik bütün bu çalışmalar, benim yurtdışına doktora yapmak üzere gidişimle kesildi. 1970 Şubatında İngiltere'den, doktoradan döndüğüm zaman, birkaç gün önce yapılan Genel Kurul seçimlerini ilk kez ilericilerin aldığını öğrenmiş oldum. Nazif Tepedelenlioğlu çok yakın arkadaşım, kardeşim, Başkan Yardımcısıydı. Bana, "Güney, yayınların başına geçiyorsun" dedi. Geçiş o geçiş... Demek ki, 12 Eylül sonrasına kadar, yaklaşık 11 yıl derginin yazı işleri müdürlüğünü, yönetimini ve Yayın Kurulu üyeliğini yürüttüm.

Tabii, o zamanki olanaklar bugünkü gibi değildi; dergimizi kendimiz diziyoorduk. Bir tane toplu IBM yazı makinesi, bir daktilocu ve bir de görevli arkadaşımız vardı. Bu arkadaş, Odaya bütün işlerini yürütmenin yanısıra matbaayla ilişkileri sağlar, yazıların redaksiyonuna bakardı. Bir de ben... Bu üç kişilik teknik ekiple dergimiz çıkıyordu.

Tabii, Odaya ilişkin başka görevlerde de bulundum. Örneğin, TMMOB Yayın Kurulu Üyesiydim. Ayrıca, Türk Standartları Enstitüsü'nde ve Devlet Planlama Teşkilatı'nda Elektrik Mühendisleri Odası temsilcisi olarak görev yaptım. Devlet Planlama Teşkilatı konusuna biraz sonra değineceğim.

Burada onların adlarını anmak istiyorum, çünkü bu Yönetim Kurulu'nu çok ilginç bir gelecek bekliyordu. 1970'te seçilen bu ilk ilerici Yönetim

Kurulu, Başkan Özdoğan Gündüz, Başkan Yardımcısı Nazif Tepedelenlioğlu. Ayrıca, Akat Çukurova, Lütfü Akkan, Engin Günçe, Yılmaz Dağdeviren ve bir kişi de, tutucu listeden bizim listeyi delen ve tek kişi olarak Yönetim Kuruluna giren bir arkadaş, Turhan Onur. Bu Yönetim Kurulu için, 12 Mart'tan sonra tutuklama kararı çıktı. İşin ilginç, bu listeyi delen, ama 6 kişiyle birlikte nasıl olsa bir şey yapamayacağını görerek istifa eden ve yerine Cevdet Aydemir'in geçtiği Turhan Onur arkadaş hakkında da, istifa etmiş olduğu halde tutuklama kararı çıkmış olması.

AHMET ALTAY VAROL- Bu Yönetim Kurulu'nun içeri alınması olayını biraz açabilir misiniz? Hangi gerekçe ile bütün bir yönetim kurulu tutuklandı? Olaylar nasıl gelişti?

GÜNEY GÖNENÇ- Bütün Yönetim Kurulu içeri girmedi, bir kısmı ortalıkta gözükmemeyi tercih etti. Hiç unutmam, Nazif Tepedelenlioğlu'nu eşiyile birlikte İstanbul'a uğurladık ve bir veda yemeği yedik. Ağustos 1971'de oluyor bu işler, yani 12 Mart'tan 5 ay sonra... Nitekim, çok öngörülü davrandığımız şuradan anlaşıldı ki o akşam Nazif'in evi basıldı. Fakat Nazif yoktu, İstanbul'daydı. Zannediyorum, Yönetim Kurulu'ndan 3 kişi yakalandı. Bunlar; Lütfü Akkan, Yılmaz Dağdeviren, Özdoğan Gündüz. Fakat mahkeme bilirkişi olarak, saygın bir hukukçuyu, Ankara Barosu Başkanı Faruk Erem'i tayin etti. Arkadaşlar, suçlamaya esas gösterilen metinlerden -ki bunlar, birinci Yönetim Kurulumuzun Faaliyet Raporu ile yayınladığımız Özel Okullar Özel Sayısındaki 50 sayfalık bölümdü- dolayı, Türk Ceza Yasasının 141, 142, 311 ve 312; yani bir sınıfın öbür sınıf üzerinde hâkimiyetini kurmak ve hükümetin manevi

şahsiyetine saldırı suçlarından -biliyorsunuz, 142'nin cezası idamdı- içeri girdiler. Lütfü Akkan'a ve Yılmaz Dağdeviren'e nasıl Ulucanlar Hapishanesi'nde şilte götürdüğümüzü, yorgan götürdüğümüzü hatırlıyorum. Faruk Erem'in, "Delil olarak sunulan bu yazılarda suç unsuru yoktur" raporu üzerine, kısa bir süre sonra bu arkadaşlarımız serbest bırakıldılar. Odanın ilerici güçlerce yönetilmeye başlamasının bir nevi hüznü hikâyesidir bu anlattığım.

AHMET ALTAY VAROL- Hocam bu hukuki işlerden sizin de başınız ağrıdı o dönem, onu da bizimle paylaşır mısınız?

GÜNEY GÖNENÇ- Madem söz, bu işin hukuki tarafından açıldı, ben de karınca kararınca kendi başıma gelen olayı anlatayım. Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde öğretim üyesiydim, aynı zamanda da dergimizin sorumlu yazı işleri müdürüydüm. 15 gün kadar İstanbul'a, baba evine, üniversiteden yıllık izinli olarak gittim. O 15 gün içinde bir Yayın Kurulu üyesi arkadaşımız dergiye olmayacak bir cümleyi koydurtuyor. Şu anda vefat etti, yine de hayırla anmam gerekiyor. Şöyle bir cümle giriyor yazıya: "İktidar, Aliğa'da Necmettin Giriftlioğlu'nu vurdurttu." Bu, açıkça 312'ye aykırı bir cümle; böyle bir cümle kullanılamaz. Tamam, bu dergi yayımlandı. Fakat derginin yayınlanmasından birkaç ay sonra 12 Mart darbesi de oldu mu? Oldu!

Bunun üzerine Odaya bir takım adamlar gelip soruyormuş Güney Gönenç'in ev adresi neresidir? Odadaki arkadaşlar da "Efendim, bilmiyoruz" diyorlarmış. "Ne biçim Oda bu, üyesinin adresini bilmez!" diyorlarmış. En sonunda, "Hepinizi birden toparlar götürürüz" demeye başlamışlar. Niyazi Ağırnaslı, Odamızın avukatıydı, ışıklar içinde yatsın, "Güney, resmi bir yazı gelinceye kadar hiç gözükme sakın!" dedi. Çünkü polis elinde benim adım yazılı bir ufacak kağıtla geliyor. Ağırnaslı'nın bu uyarısı üzerine, ortalıkta hiç gözükmedik. Hatta yazı işleri müdürlüğünden dahi ayrılmış gözüksük bir sonraki dergi sayısında. Niyazi Bey, "Bunun 1 sene süresi var, 1 sene sonra düşer dava" dedi. Ben de sayıyorum sayıyorum, 7 ay olmuş daha, önümüzde 5 ay var. Sonradan yasayı okurken, bir de baktım ki, 12 ay kitaplar içinmiş, dergiler için 6 aylık süre. Üstelik ben bu süreyi atlatalı da 1 ay olmuş. Belki söylemesi ayıptır; ama tek başına evde, kalkıp oynadığımı hatırlıyorum. O badireden de öyle kurtulduk.

AHMET ALTAY VAROL- Hocam oda yönetimlerindeki fikri değişimlerden

••• röportaj

bahsetmişsiniz. İlerici kadrolar yönetimlere geliyordu odalarda o dönem. Genel kurul süreçlerinden, seçimlerden biraz bahsedermisiniz? Nasıl bir atmosfer vardı?

GÜNEY GÖNENÇ- Odanın ilerici arkadaşlarca yönetilmeye başlaması olayı, öyle kolaylıkla gerçekleşen bir olay olmadı. Dediğim gibi, 70 seçimlerinde bir kişi listeyi delmiş, fakat sonunda seçimleri almışız. 1971'de -ki, benim katıldığım ilk Genel Kurul toplantısı oluyor- Galip Baloğlu Divan Başkanı ve kürsüde arbede çıkıyor, mikrofonun teli koparılıyor, bir nevi kavga oluyor. Gündem şu şekilde: Sabah 10.00'da toplantının açılışı, 2. Madde başkanlık divanının seçimi, 3. Madde İstiklal Marşı ve saygı duruşu. Biz, İstiklal Marşı ve saygı duruşuna gece 23.00'te geçebildik; yani 12-13 saat başkanlık divanı seçimiyle geçmiş oldu. Sağ olsun, hükümet, bol yolluk ödeyerek -biliyorsunuz, delegelik diye bir şey yok o zaman, Türkiye'nin her yerindeki her elektrik mühendisi Genel Kurula katılabilir- Ankara'ya görev çıkartmış bütün yandaşlarına. Bu Genel Kurulda seçimlerin sonucu bir sonraki sabah 06.00'ya doğru alındı galiba. 3 kişi ilericilerden, 3 kişi tutuculardan olmak üzere 6 kişinin seçildiği kesinleşti. 7. kişi, bir ilericiyle bir tutucu arasında birkaç oy farkla gidip geliyor.

Fethi Alikoç isminde bir MHP'li üyenin ismini, Alikoç yerine Alakoç yazanların oyları geçersiz sayıldı. 3 kişi bir arada, Alikoç'la beraber 4 kişi toplanıyorlar, "Yönetim Kurulu şu kararları almıştır" diye ilan ediyorlar. Bu tarafta da biz 4 kişi toplanıyoruz, "Şu kararları almıştır" diye ilan ediyoruz ve geceleri Odada nöbet tutuluyor, kapının önünde. Bu şekilde 6-7 ay geçtikten sonra, olay mahkemeye intikal etmişti. Oylar yeniden sayıldı, bilirkişiler tayin edildi ve 7. üyeyi bizim kazandığımız mahkeme kararıyla sabit oldu.

Ertesi yılki kongrede daha ilginç şeylere şahit olduk. Yalnızca elektrik mühendislerinin girmesi lâzım herhalde Genel Kurula, değil mi? Hiç kimsenin tanımadığı birtakım adamlar peyda oldu salonda. Zannederim, Türk Standartları Enstitüsü salonu olacak veya Devlet İstatistik Enstitüsü. Orta Asya kalpaklı bir sürü adam peyda oldu. Hiç unutmam, ışıklar içinde yatsın, bir amiralimiz vardı; Sayın Seyfi Kipmen. Deniz subaylığından emekliydi. Nazım Hikmet'le birlikte,

aynı gemide deniz subaylığı yapmış. Oturup konuştuğumuz zamanlarda, geminin güvertesinde nasıl Nazım'la birbirlerine şiir okuduklarını anlatırdı. Bütün kongrelere İstanbul'dan gelir, muhakkak katılır ve Atatürk'ün huzuruna çelenk koyma töreninde muhakkak kendisinin bulunmasını ister, "Gittik, çelenkleri koyduk, sizlerin adına Atatürk'ümüzü andık, deftere şunları yazdım..." diyerek, Genel Kurula bilgi verirdi. Seyfi Bey bu kalpaklılardan birinin yakasını iki eliyle tuttu ve "Sen kimsin arkadaş, burada ne arıyorsun?" dedi. Kalpaklı vatandaş, "Ben, Türk milletini temsilen bu Genel Kurulu izlemeye geldim" dedi. Bunun üzerine Amiral, sıkıyönetime telefon etti. Sıkıyönetim var. "Aman amiral, yapma, etme, bu sıkıyönetim gelir, bizi alıp götürür" dediysek de, "Orada benim tanıdığım albaylar var" dedi. Çok ilginçtir; sıkıyönetimden subaylar, erler, bir sürü insan geldi ve bu kalpaklıları yakalayıp dışarı çıkarttılar, alıp götürdüler.

O arada, bir de çanta olayı var. Bu kalpaklıların telaşla bir çantayı kaçırdıklarını gördük. "Çantanın içinde bomba var" denildi. Ben, bombayı görmedim bilfiil; fakat yolun karşı tarafına konuldu bu çanta, askerler tarafından. Salonda aşağı yukarı 600-700 kişi vardı. Bütün salon boşaltıldı. İçeriye sadece EMO kartı göstererek girilecek şekilde devam edildi vesaire...

Bunları şunun için anlatıyorum: İlerici görüşün bu Odada egemen olması öyle kolaylıkla olmadı, çok uğraştık. Bu son söylediğim olay 72'dedir.

AHMET ALTAY VAROL- İlerici görüşleri kabul ettirebilmek için hep mücadele vermek gerekmiştir ülkemizde. EMO Temsilcisi olarak katıldığınız toplantılarda EMO'nun görüşlerini yansıtmak, temsil ettiğiniz Oda'nın görüşlerini savunmak o dönem oldukça zordu biliyoruz. Biraz bu çalışmalarından bahsedermisiniz?

GÜNEY GÖNENÇ- Devlet Planlama Teşkilatı'nda EMO temsilcisi olarak, radyo-televizyon planlaması toplantılarına katıldım. Orada, renkli televizyona geçiş ve ikinci kanalın TRT'ce açılması konuları tartışılıyordu. Biz, "Mademki kısa bir süre sonra renkliye geçecektiniz, niçin televizyona siyah-beyaz başladınız? Önce siyah-beyaz televizyonları kabalayacaklar ulusa, ondan sonra bir de renkli televizyon aldıracaklar" diye karşı çıktık. Çok ilginçtir; 4 kişi, birisi ben,

ikincisi Orta Doğu Teknik Üniversitesi temsilcisi Hakkı Oranç, üçüncü ve dördüncüler de Siyasal Bilgiler Fakültesi Basın Yayın Yüksekokulu temsilcileri Oya Tokgöz ve Uygur Kocabaşoğlu'ydü. Dördümüz oturduk, bir karşı oy yazısı hazırladık.

Hiç unutmuyorum, toplam üyeler 25 kişi kadardı. Uygur Kocabaşoğlu dördümüz adına kalktı ve bu karşı oy yazısını okudu. Toplantıyı yöneten kişi -galiba şube müdürüydü Devlet Planlama Teşkilatı'nda- "Siz, vatan hainliği yapıyorsunuz" dedi. Uygur, şöyle bir etrafına bakındı, "Maalesef, burada tutanak tutulduğunu görmüyorum; fakat tutanak tutulsun ve bizim vatan hainliği yaptığımız tutanağa lütfen yazılınsın" dedi. Bunun üzerine millet suspus oldu. Hatta şöyle de bir şey oldu: Kendini ilerici sayan yakın bir arkadaşımız, kulağıma eğilip, "Güney, karşı çıkmayın lütfen. Bakın, Ecevit iktidarı gözüküyor ufukta. Renkli televizyonu Ecevit kullanacak, başkası kullanmayacak, korkmayın" diye "tüyo" verdi bize! O zamanlar Boğaz Köprüsü'ne karşı çıkanlar ne dediyse, aynen o oldu; yani hangi sakıncaları öne sürmüşler idiyse, o sakıncaların hepsi ortaya çıktı. "Efendim, siyah-beyaz televizyonunu kapıcıya verirsin" dediler, kapıcı senden önce renkli televizyon aldı. Siyah-beyaz televizyon Türkiye'de monte ediliyordu, renkli televizyon edilemiyordu. "Önce bunun altyapısını, sanayisini kuracağız, renkli televizyon yapar hale geleceğiz. Öbür ülkelerin tecrübeleri var. Bir televizyon alıcısı 7 yıl kullanılabilir. Siz, 2 yıl içinde milletin televizyonunu değiştirmesini istiyorsunuz, o zorda bırakıyorsunuz insanları" dedik.

AHMET ALTAY VAROL- Sizin döneminizin belirgin tartışmalarından bazılarıydı renkli televizyon ve

bilgisayar. Biraz da bilgisayarın o dönem serüvenini anlatabilir misiniz?

GÜNEY GÖNENÇ- Bir başka çalışma alanımız da bilgisayar konusunda oldu. O zaman, bilgisayar mühendislerini yeni yeni yetiştirmeye başlamışız. Bu bilgisayar mühendislerinin hangi Odaya üye olacağına ilişkin büyük tartışmalar çıktı. Kimisi "Fizik mühendisi sayılır bu arkadaşlar" diyor, kimisi "Matematik mühendisi sayılır" diyor. Yahu, bütün dünyada bunlar elektrik mühendisleri içinde. Eğer kendi özel örgütüllükleri varsa ne âlâ. Binaenaleyh, elektrik mühendislerinin bilgisayara yakınlığı su götürmez bir şey. Onun için, dergide buna özellikle ağırlık verdik. Ağustos 71, yani birinci Yönetim Kurulunun içeriye düştüğü günlerde Bilişim Özel Sayısını çıkarttık ki, Türkiye'de bilişim terimlerinin Türkçelerinin ilk defa yayınlandığı bir yayın olmuş oldu. Sayın Aydın Köksal, o sayının editörlüğünü yapmıştır. Ayrıca, bilgisayar çıkmış; nedir bu bilgisayar? Özellikle mühendisler içinde o kadar ilgi ve merak var ki, bir ekip kurduk. Bunun iki elemanı ben ve Necdet Bulut idi. İlk defa İstanbul'da bir panel yaptık, bütün merdivenler doldu. Bir binanın ikinci katındaydı sanırım. İki kat yukarıya çıkan merdivenlerde oturdu insanlar, sokağa taştlar. Bu, bilgisayar kullanımının özellikleri ve bilgisayarın nasıl kullanılacağına ilişkindi. 76 yılında başladık. Bu kadar büyük bir merak ve istek görünce, aynı paneli bu sefer Ankara'da tekrarladık. Orada da Aydın Köksal ve Necdet Bulut arkadaşlarımız vardı, ben de vardım. Ondan sonra İzmir'de bu paneli tekrarladık. Çok büyük bir otelin büyük bir salonu tutuldu. Ağzına kadar doldu salon. Trabzon'da da bu paneli tekrarladık. Eskişehir'de de tekrarlamak üzere planlar yaparken, Necdet Bulut Trabzon'da faşist kurşunuyla vurulup öldürüldü ve ondan sonra bir

••• röportaj

anlamda buna ara vermiş olduk, bu konuyu kapatmış olduk.

AHMET ALTAY VAROL- Sayın Necdet Bulut'u da bu vesileyle saygıyla anıyoruz. Sizin yayın faaliyeti içinde Elektrik Mühendisliği Dergisinde "Odaya siyaset bulaştırıyorlar" diye ciddi bir dirençle karşılaştığınız bir çalışmanız da olmuştu. "Sarı Sayfalar" nasıl ortaya çıktı?

GÜNEY GÖNENÇ- Elektrik Mühendisliği dergisinde, ilk defa -büyük bir devrim sayıyorum bunu- "sarı sayfalar" adı verilen ve ülkenin toplumsal sorunlarını da irdeleyen bir bölüm oluşturduk. Bir elektrik mühendisine, dergisinde, ülkenin yönetilişiyle ilgili, ülkenin sosyal ve ekonomik sorunlarıyla ilgili haberlerin, yazıların da bulunması çok normal geliyor bugün. Bunu biz, ilk defa Nisan 1970 sayısında, sarı kâğıda basılmış sayfalar biçiminde ortaya koyduğumuz zaman, yer yerinden oynadı. Şu anlamda yer yerinden oynadı: Muazzam karşı çıkanlar, "Odaya siyaset bulaştırıldılar" vesaire diyenler oldu; fakat dikkat ederseniz, 70 yılından bugüne geldi, şimdi gayet normal. Elektrik mühendisleri ülkenin sorunlarıyla ilgilenmeyip de ne yapacak?! Sonuç olarak, bu bir devrim oluşturdu benim kanıma göre.

Ayrıca, kendi sorumluluk alanım olduğu için, dergide, alışılmamış bir şekilde özel sayılar yayınlamaya başladık. O zaman, özel yüksekokullar çok önemli bir problemdi. Nihayet, Anayasa Mahkemesi, özel yüksekokulların Anayasaya aykırı olduğuna karar vererek, bunları kapattı. Bizim Odamızın mücadelesi, burada en ön saflarda bir mücadeleyi oluşturdu. Ondan sonra Bilişim Özel Sayısı, Üçüncü Beş Yıllık Plan Özel Sayısı çıkardık. Mesela, İlhan Tekeli'nin Beş Yıllık Plan hakkındaki yazıları, Ergin Günçe'nin yazıları vesaire. Ergin Günçe'yi de maalesef kaybettik bir uçak kazasında. Televizyon Özel Sayısı, Cumhuriyetin 50. Yılı Özel Sayısı, Eğitim Özel Sayısı, Enerji Özel Sayısı, Desibel Özel Sayısına kadar, çeşitli konularda özel sayılar yayınladık.

Ben, 12 Eylül 1980'den sonra sürgüne gönderildim Gaziantep'e, ondan sonra da üniversiteyle ilişki kesildi 1402 sayılı Yasaya göre. İstanbul'a gittim, ansiklopedilerde çalıştım;

yani Odayla ilişkimiz biraz gevşedi, fakat Odaya her konuda yardımcı olmaktan uzak düşmedik hiçbir zaman.

AHMET ALTAY VAROL- Okurlarımız için şöyle bir değerlendirme yapmış olduğunuz aslında: 1970'lerden beri memleketinde bir şeyler oluyor ve elektrik mühendisleri buna kayıtsız kalmıyor, Oda örgütlülüğü buna kayıtsız kalmıyor.

GÜNEY GÖNENÇ- Elektrik mühendisleri eskiden, "Falanca röle kaç amperde çeker, filan yüksek gerilim hattının gerilimi kaç volt olmalı?" gibi şeylerden başka bir şey görmüyordu. Başka bir şey söyleyenler vatan haini diye yaftalanıyordu, durum gerçekten öyleydi. 30-40 yıl öncesini tasavvur etmek yeni kuşaklar için çok zor. Özellikle Dördüncü Beş Yıllık Plandaki muhalefet şerhine de önem verdim ben. O şerh yayınlanmıştır dergide. Bu renkli televizyonla ilgili söylediklerimiz... Resmen vatan haini dediler. Köprüye karşı çıkanlara da vatan haini dediler, "İlerlemeye karşı" dediler, ileriye gitmeye karşı" dediler. Yahu, ileriye gitmenin de yolları var.

AHMET ALTAY VAROL- Hocam, söyleşinin sonuna geldik, son olarak belirtmek istediğiniz bir şey var mı?

GÜNEY GÖNENÇ- Bu konuşmanın sonunda, aramızdan ayrılan arkadaşları şöyle bir anmanın uygun olacağını düşündüm. Yani Odaya hizmet edenlerden aramızdan ayrılanları kastediyorum. Yoksa, bu yaşa gelince, çok insan aramızdan ayrılıyor.

Nazif Tepedelenlioğlu, Necdet Bulut, Recep Aktaş, Kaya Nomaler, Sırrı Erkan, Reşit Oğuz, Halil Eker, Amiral Seyfi Kipmen, Hakkı Oranç, Lütfü Akkan ve Yüksek Leventoğlu, ilk aklıma gelenler bunlar. Herkesi hatırlayamamışsam, onun da artık belleğimin zayıflamasından olduğu düşünülmesi. Tam 40 yıllık bir mücadele ve insanlar teker teker gidiyor. Bu ölenlerden, benden yaşça büyük olan bir Amiral Kipmen bir de Halil var; demek ki illa yaş sırasına göre gidilmiyor. Onun için, bundan yararlanıp oturmaktayız, Ahmet'le ben... Değil mi sevgili Ahmet?

AHMET ALTAY VAROL- Teşekkür ediyoruz hocam, ağızınıza sağlık...

Nazif Tepedelenlioğlu Anısına...

...Hakkında tutuklama kararı çıkınca, onu İstanbul'a gönderdik. Nazif, Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde öğretim üyesiydi. O zaman Orta Doğu Teknik Üniversitesi özel yasaya tabiydi ve biz işçi statüsündeydik; resmen işçi statüsündeydik, memur statüsünde değildik. İşçi statüsünde olunca, 7 gün işe gelmeyen işine doğrudan son veriliyordu. Mesela, Muammer Soysal isminde bir arkadaşımız, "7 gün gelmedi" denilerek, resmen ODTÜ'den atıldı. Odaya da çok emeği geçmiş olan bir arkadaşımızdı. Bunun üzerine, Nazif'e rapor alma peşine düştük. Önce şu anımı anlatayım. Rapor alabilmek için, bir hastaneye gitmek gerekiyordu, hastaneye gidebilmemiz için de okul doktorunun sevk yazması gerekiyordu. Nazif de yok ortalıkta. Ben gittim ve biraz da boynumu bükerek, başhekime dedim ki, "Efendim, durum böyle böyle, arkadaşımız hakkında tutuklama çıktı. Arkadaşımız, bir süre istirahat edecek." Bana dönüp, "Niye bana geldin de Leon Bey'e gitmedin?" dedi. O da oradaki başka bir hekim. "Efendim, siz başhekimsiniz diye size geldim" dedim. Meğerse, Leon Namer -ışıklar içinde yatsın- solcu olarak tanınmış. Yani "Niye solcu doktora gitmedin de bana geldin?" diyor. "Siz başhekimsiniz diye geldim" deyince ben, şöyle durdu, suratını buruşturdu -Nazif'in, doğuştan bir omurga arızası vardı. Açıkçası, kamburdu, çok kısa boylu gözükürdü, omurgası tamamen eğri bir vaziyetteydi- kağıdı imzaladı, bakın, bu bir doktor... Bana dönüp aynen şöyle dedi: "Zaten o, o eğri omurgayla uzun süre yaşayacağını mı umuyor?" Ben, ömrümde böyle bir laf işitmedim hiç bir doktordan, hiç bir insandan...

Böylece, raporu aldık. Gerçekten de, o gece baskın yaptılar evine. Askeri yönetim ya, bir generali rektör atadı üniversiteye. Yanlış anlaşılmasın, şimdiye kadar gelmiş geçmiş rektörlerin en iyilerinden

biri çıktı. O ayrı meseledir; onu uzatmayayım. Fakat bütün makamlar, mesela, genel sekreter albay emeklisi, onun altındaki bilmem ne şefi binbaşı emeklisi filan gibi askeri hiyerarşik bir durum. Yeni bir genel sekreter tayin edilmiş. Bölüm başkanına telefonda demiş ki, "Ben, bölümleri tanımaya çalışıyorum, bölüm başkanlarıyla tek tek gelip görüşüyorum. Sizinle de yarın gelip şu saatte görüşeceğim." Bölüm başkanı da, "Buyurun efendim, tabii" demiş. Bölüm Başkanı Halil Bengi'ydi, Tanrı rahmet eylesin. "Yalnız, bu görüşmede Nazif Tepedelenlioğlu ile Güney Gönenç'in hazır bulunmasını rica ediyorum" diye de eklemiş. Halil Bey'in şu gelmemiş aklına: "Niye bu iki kişinin burada bulunmasını istiyor? Elektrik Bölümünde 50 tane hoca var". Adam gelmiş, sekreter telefon etti bana, "Nazif Bey'i de alıp gelmeniz isteniyor" dedi. Bölüm Başkanının odasına gittim. Karşıda bir adam oturuyor. Halil Bey, "Efendim, bu, Güney Bey" dedi. Nazif bekleniyor şimdi. Halbuki, Nazif İstanbul'da. "Bu ne biçim iş? Siz, öğretim üyenizin nerede olduğunu bilmiyorsunuz" dedi. Halil Bey "Telefon ettirdik. Burada herkes odasında oturmaz; kütüphanededir, derstedir belki" diye yanıtladı. Ben de, "Efendim, Nazif Bey hasta, rapor aldı" dedim. Cebimde taşıyorum raporu. "Rapor nerede?" dedi, "İşte efendim, rapor burada" dedim.

"Bunu nereden aldınız siz?" dedi, "Eşinden aldım" dedim. "Peki, kendisi nerede şu anda?" dedi, "Vallahi bilmiyorum. Bu raporu bana eş verdi" dedim. Fakat Bölüm Başkanının kapısı siyah pardesülülerle kapanmış vaziyette, yani Nazif geldiği anda içeri alınacak. Nazif'i bu şekilde, bir anlamda kırtarmış olduk. Fakat tabii, devlet, fertlerden daha güçlü. Sonunda, Elazığ'a sürüldü Nazif, ben de Gaziantep'e sürüldüm. Sonradan da oradan 1402'yle atıldı. 1402 sayılı yasada, atılacak kişileri betimleyen ibare şöyle: "genel güvenlik, asayiş veya kamu düzeni açısından çalışmalarını sakıncalı görülen veya hizmetleri yararlı olmayan kamu personeli". Böyle bir arkadaş, Amerika'da, üniversitede profesör oldu ve Cape Canaveral'da, yani ABD'nin uzay üssünde ders verdi. Burada ise sakıncalı görülmüştü; hangi devlet daha akıllı, bunu anlamak mümkün sanırım.

Nazif Tepedelenlioğlu Amerika'da yaşadı. Gurbette tek başına öldü. Öldükten ancak bir hafta sonra ölüsü bulundu... Bunu şöyle değerlendiriyorum: Bu bir öldürmedir, ölme değildir. Birisini öldürmek için, Necdet Bulut'a yaptıkları gibi, illa tabanca çevirip ateş etmeye gerek yok; bu da bir başka öldürme biçimi. Belki de doktorun kehaneti / bedduası çıktı. "O eğri omurgayla uzun süre yaşayacağını mı umuyor" diyen o acımasız başhekimin...